

Tulevaisuuden flow

TUULA-MARIA AHONEN

Chicagon yliopiston psykologian professori Mihaly Csikszentmihalyi on tullut kansainvälisesti tunnetuksi ”flow”-käsitteestään. Flow-tilassa ihminen on niin syventynyt toimeensa, että tekee sitä sujuvan helppouden ja nautinnollisuuden vallassa, ikään kuin virran kannattelemana. Uudessa kirjassaan Csikszentmihalyi syventää ja jatkaa ajatteluaan, kohteinaan evoluutio ja sen ohjaaminen, historian flow ja tulevaisuuden rakentaminen.

Jokaisen aikakauden perusomakumukset ja -näkemykset vaikuttavat ne omaksuneiden ihmisten tulevaisuuteen. Keski-ajalle ominainen usko antoi ihmisille ehkä niin paljon itseluottamusta, että he pystyivät vähitellen murtamaan uskonnollisten dogmien kahleet, mikä tasoitti tietä keksintöjen ja tutkimusretkien aikakaudelle.

– Meidän nykyiset vakaumuksemme, tai niiden puute, tulevat vaikuttamaan vastaavasti, Csikszentmihalyi kirjoittaa. Se, mitä 2000-luvulla tapahtuu, riippuu tietoisuutemme tämänhetkisestä sisällöstä; niistä ajatuksista, joihin uskomme, arvoista, jotka omaksumme, ja toiminnasta, johon ryhdymme.

Kirjan perusväite on, että aktiivinen ja tietoinen osallistuminen evoluutioprosessiin on paras tae siitä, että ihminen löy-

tää merkityksen tämänhetkiseen elämäänsä ja pystyy iloitsemaan jokaisesta hetkestä matkan varrella. Siispä Csikszentmihalyi selvittää lukijalle, miten evoluutio toimii ja miten ohjaamme sitä menestyksellisesti kohti tulevaisuutta.

– Tällä hetkellä aivomme noudattavat geenien ohjelmoimaa käskyä, jonka mukaan meidän on pidettävä huolta omasta itses-tämme, ja oman yhteiskuntamme ohjelmoimaa käskyä, jonka mukaan meidän pitäisi tukea sen instituutioita. Nyt meidän kuitenkin pitäisi muuttaa tätä ohjelmaa siten, että koko maapallon tarpeiden tukemisesta tulisi ensisijainen tavoitteemme, Csikszentmihalyi määrittelee.

– Nykyiset arvomme ja tavoitteemme sopivat hyvin lajille, joka kamppailee sokeasti elämän virrassa muiden lajien kanssa. Ne soveltuvat matkustajille, mutta eivät navigoijille. Mutta halusimmepa tai emme, olemme nyt avaruusalus Maan ohjajia. Tätä tehtävää varten tarvitsemme uudenlaisia ohjeita, arvoja ja tavoitteita, joiden avulla pystymme ottamaan kurssin monien arvaamattomien vaarojen keskellä.

Csikszentmihalyi kirjoittaa Tulevaisuuden ystävien seurasta, jonka jäsenet saavat flow-kokemuksia hankkimalla todellista tietoa yhteisönsä tilasta, tur-

Mihaly Csikszentmihalyi
Kehittyvä minuu
Visioita kolmannelle
vuosituhannelle
Rasalas Kustannus, 2006

ruttavan viihteen sijaan. Jokainen voi perustaa omalle alueelleen tällaisen pienen seuran; ne tulevat Csikszentmihalyin vision mukaan lisääntymään kuin sienet sateella.

Evoluutiivisten solujen ansiosta voimme kokea flow-tilaa, samalla kun teemme työtä kunnianhimoisimman tavoitteen hyväksi, mitä ihminen voi kuvitella: ohjataksemme oman psyykkisen energiamme siihen virtaan, joka kulkee kohti kasvavaa järjestystä ja kompleksisuutta.

– Vaikka meidän omana elin-aikanamme mikään ei muuttuisikaan, vaikka näkyvissä olisi yhä enemmän merkkejä uudesta pimeästä aikakaudesta ja vaikka kaaos ja apatia kasvaisivat, niine, jotka yhdistävät kohtalonsa tulevaisuuteen, eivät tule pettymään, Csikszentmihalyi valaa uskoa ja rohkeutta.

Yli 400-sivuinen kirja on systemaattisen, rohkean ja innovatiivisen ajattelun tulosta, ja se lienee paljolti kirjoitettu flow-tilan vallassa. Ainakin kirjaa lukee kuin kiinnostavaa romaania.